

Hlas farnosti

ročník
XXXIII.
č. 22
31. 5. 2026

Informačný týždenník Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Banská Bystrica – mesto

Najsvätejšia Trojica v zobrazeniach umelcov

Existuje známa legenda, ktorá sa traduje o svätom Augustínovi. Keď sa raz mal prechádzať po morskom brehu a premýšľať o tajomstve Najsvätejšej Trojice, mal vraj zbadať malé dieťa, ktoré lyžičkou prenášalo morskú vodu do jamky v piesku. Opýtal sa ho, čo robí. „Chcem preliať more do tejto jamky,“ odpovedalo dieťa. A keď mu Augustín namietal, že to nie je možné, dieťa mu odvetilo: „Skôr to dokážem ja, ako ty pojmeš tajomstvo Trojice do svojho rozumu.“ Potom zmizlo.

Tento príbeh v sebe nesie hlbokú pravdu: tajomstvo trojjediného Boha presahuje akúkoľvek ľudskú reč. A predsa ho ľudia od nepamäti nielenže opisujú, ale aj maľujú, tesajú a skladajú. Umenie totiž dokáže vyjadriť to, na čo slová nestačia. V tomto zmysle nie je obraz Trojice ozdobou chrámu – je to pokus vyjadriť neuchopiteľné.

Kresťanstvo je jediným zo svetových monoteistických náboženstiev, ktoré aspoň pripúšťa zobrazenie Boha. Judaizmus aj islam to prísne zakazujú. Kresťanská tradícia odpovedala: keďže Boh sám vstúpil do viditeľných dejín – stal sa človekom v Ježišovi Kristovi – zákaz zobrazit Boha stratil platnosť. A z tohto stredobodu sa rozvinulo celé umenie zobrazenia Trojice.

Azda najstaršie dochované zobrazenie Trojice sa nachádza vo Vatikánskych múzeách: na mramorovom sarkofágu približne z roku 340 po Kristovi sú vyryté tri takmer identické mužské postavy. Tri rovnaké osoby vyjadrujú tri rovnocenné božské Osoby – priame, ale teologicky presné riešenie: žiadna z nich nie je väčšia, žiadna nie je druhoradá.

Táto tradícia troch identických postáv neskôr splynula s biblickým príbehom o troch mužoch, ktorí navštívili Abraháma pri terebintoch Mamreho (Gn 18). Práve táto scéna je vzorom najslávnejšej ikony Trojice v celých dejinách kresťanského umenia – diela ruského mnícha a ikonopisca Andreja Rubľova pravdepodobne z roku 1411. Je to obraz, ktorý neustáva prekvapovať. Traja anjeli sedia pri stole, ich gestá sú pokojné, farby – modrá, zelená, zlatá, bleďočervená – oplývajú posvätným významom. Na prvý pohľad je to prostý výjav z Písma. Pri bližšom pohľade je to teológia vyjadrená v tajomnom jazyku „písania“ ikon.

Rubľov do obrazu vložil niekoľko jemných, ale presných signálov. Stredný a pravý anjel sa nakláňajú k ľavému a pozerajú naň; ľavý anjel hľadá napravo – celý obraz pulzuje vzájomnosťou pohľadov. Nie je tu žiadne centrum moci, len kruh láskyplného vzťahu. A miesto pred stolom, smerom k divákovi, je otvorené: stôl má štyri strany, ale sedia pri ňom len traja. Toto prázdne miesto nie je nedopatrením – je to pozvanie. Pravoslávny snem v roku 1551 nariadil, aby sa Trojica v ruskom prostredí zobrazovala práve takto, pretože Rubľov zachytil teologickú pravdu farbami lepšie, ako by to dokázalo mnoho slov.

Na Západe sa presadil iný typ zobrazenia, ktorý poznáme z mnohých oltárnych obrazov a chrámových fresiek: Boh Otec ako starecký muž s bielou bradou drží v náručí mŕtve telo Syna na kríži alebo zložené z kríža a nad nimi sa vznáša holubica Ducha Svätého. Tento typ sa nazýva Trón milosti. Nie je to obraz triumfu – je to obraz lásky a bolesti. Otec nevydáva Syna pre svoju ľahostajnosť, ale práve naopak: táto scéna hovorí, že láska Trojice je taká veľká, že zahŕňa aj najkrajnejšiu ľudskú skúsenosť – smrť a smútok. Jedným z najkrajších príkladov tohto typu je El Grecova Najsvätejšia Trojica z roku 1577, dnes v Madridskom múzeu Prado: dynamická, dramatická, hlboko emotívna.

Každý z týchto typov kladie dôraz na niečo iné – a sú len začiatkom dlhého zoznamu. Dejiny kresťanského umenia ponúkajú omnoho bohatšiu paletu: trojuholník alebo tri prelínajúce sa kruhy ako symbolické zobrazenia bez ľudských postáv; trojlístok svätého Patrika, ktorým sa podľa tradície usiloval vysvetliť Trojicu Írom; Danteho básnická vízia z Raja, kde Trojicu predstavujú tri kruhy rôznofarebného svetla, ktoré zaujímajú jeden a ten istý priestor – či nespočetné fresky, miniatúry,

vitráže a drevorezby, v ktorých každá epocha a každá kultúra hľadala vlastný jazyk pre tú istú neuchopiteľnú skutočnosť. Každý z týchto pokusov je iný, a predsa všetky smerujú k jednému: Boh nie je číslom, ale spoločenstvom.

Cirkev sa nezdráhala siahnuť po umení ako po jazyku viery. Nie preto, že by chcela urobiť z viery estetický zážitok, ale pretože vie, že krása môže otvoriť dvere, cez ktoré pojmy neprejdú. Chrám plný obrazov nie je múzeom, lež priestorom, kde sa kameň, drevo, farba a zlato pokúšajú povedať to, čo hovorí liturgia, čo hovorí Písmo, čo hovorí modlitba: Boh nie je osamotené Absolútno niekde vo výšinách, ale živé spoločenstvo lásky, ktoré sa obracia k nám.

OZNAMY NA SLÁVNOSŤ NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE

1. 6.	Pondelok	Sv. Justín, mučeník, <i>spomienka</i>
3. 6.	Streda	Sv. Karol Lwanga a spoločníci, <i>ugandskí mučeníci, spomienka</i>
4. 6.	Štvrtok	NAJSVÄTEJŠIE KRISTOVO TELO A KRV, <i>slávnosť – prikázaný sviatok</i>
5. 6.	Piatok	Sv. Bonifác, biskup a mučeník, <i>spomienka</i>
7. 6.	Nedeľa	DESIATA NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

Ostatné dni sú férie Cezročného obdobia.

▪ Štvrtková slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi je prikázaným sviatkom.

Sväté omše budú takto:

- v stredu – o 16.30 už bude svätá omša zo slávnosti;
- vo štvrtok – o 8.00 bude svätá omša v Kostole Svätého kríža pre cirkevnú ZŠ;
– o 10.00; 12.00 a 16.30 budú sväté omše vo farskom kostole;
– o 18.00 bude svätá omša v Nemciach.

Od 15.00 bude eucharistická poklona spojená s prvoštvrtkovou pobožnosťou za kňazské povolania.

- **V tomto týždni je prvý piatok v mesiaci.** Chorých a nevládných budeme spovedať v piatok dopoludnia. Vo farskom kostole budeme spovedať denne od 16.00 a v piatok už od 15.00 hod., kedy vyložíme Oltárnu sviatosť na poklonu a osobné odprosienie a pomodlíme sa *korunku Božieho milosrdenstva*. Pred svätou omšou zakončíme poklonu prvopiatkovou odprosujúcou pobožnosťou.
- **Osobitné slávenie sviatku Božieho tela** bude nasledujúcu nedeľu 7. júna spolu so všetkými mestskými farnosťami.
 - Začne sa svätou omšou v našom farskom kostole o 10.00 hod., ktorú bude celebrovat' diecézny biskup Mons. Marián Chovanec. Následne bude pokračovať eucharistickou procesiou vedenou oboma námestiami, kde budú pripravené „oltáriky“. Záver bude pred katedrálou.
 - Z tohto dôvodu budú v našej farnosti sväté omše iba o 7.00, o 10.00 (zo slávnosti) a o 16.30 hod. Sväté omše o 9.45 a o 11.00 nebudú. V Nemciach bude svätá omša v sobotu o 18.00 s nedeľnou platnosťou.
 - Prosíme mužov, ktorí by chceli pomôcť ako usporiadatelia, aby sa prihlásili v sakristii kostola. Za pomoc vopred ďakujeme.
 - Počas procesie budeme spievať piesne z JKS – prineste si preto so sebou spevníky.
 - Prosíme prvoprijímajúce a ostatné mladé dievčatá, aby prišli na slávnosť v bielych šatách a s košíkmi kvetov. Počas procesie budú sypať lupene kvetov pred Oltárnou sviatosťou. Tí, ktorí máte záhradku, môžete deťom priniesť lupene kvetov do zásoby.

Úradné hodiny farskej kancelárie: Pondelok, Streda, Piatok: 9.00 – 11.45 h. Utorok, Štvrtok, Piatok: 17.15 – 18.00 h.	tel.: 048 / 412 45 31 mobil: 0911 880 298 web: www.bbместо.fara.sk e-mail: fara.bb.место@gmail.com	Elektronický zvonček:
© Vydáva Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Bystrica – mesto, Námestie Štefana Moysesu I, 974 01 Banská Bystrica Ako týždenník distribuovaný bezplatne. Uzávierka v piatok o 9.00 hod. Reg. č. OMT-OÚ 3/94. Náklad 320 ks.		